

TOPTECHNIEK IN BEDRIJF IN REGIO HAAGLANDEN

DATUM: 12 MEI 2015

ACHTERGROND

Het bedrijfsleven, overheid en onderwijs in de regio Haaglanden streven naar een goed functionerende regionale onderwijs-arbeidsmarkt en een realistische groeiambitie voor de komende jaren:

- Een geleidelijke groei van de instroom in de technisch georiënteerde vakroutes vmbo en mbo met 2 tot 3% per jaar
- Realisering van voldoende praktijkplaatsen. Het bedrijfsleven maakt zich hard voor 50 extra praktijkplaatsen per jaar
- Een aanzienlijk hogere doorstroom naar het technologisch mbo en het hbo
- Ontwikkeling van activiteiten voor een doelmatige inzet van de opleidingsinfrastructuur
- Doorlopende leerlijnen gericht op versterking van het vakmanschap met zichtbare inzet van het bedrijfsleven
- Een extra oriëntatie op technologisch mbo
- Professionalisering docenten en leermeesters
- Sterke regie op de brede activiteiten voor techniekpromotie, loopbaanoriëntatie en rendementsverhoging in de technische opleidingen

SAMENWERKING IN DE REGIO HAAGLANDEN

Voor de start van Toptechniek in Bedrijf was er weinig contact tussen onderwijsinstellingen in de regio Haaglanden en nauwelijks sprake van programmatische, brede samenwerking tussen VMBO en MBO. Er was sprake van een structureel dalende instroom en een achterstandspositie van onderwijsinstellingen op het gebied van gezamenlijk opereren om hier een passend antwoord op te formuleren. In de regio Haaglanden is daarom bij aanvang van Toptechniek in Bedrijf bewust geïnvesteerd in het inrichten van een stevige organisatie- en uitvoeringsstructuur. Het project is bestuurlijk ingebed in het Regionaal Topoverleg, waarin naast bestuurders van betrokken onderwijsinstellingen ook het bedrijfsleven en overheden vertegenwoordigd zijn. Door een directie-lijn, een werkgroep en centrale regiefunctie in te stellen kan effectief worden gestuurd en gemonitord op uitvoering en resultaat. Daarmee is in de regio Haaglanden een stevige infrastructuur gecreëerd om samen te (blijven) werken. Vrijwel het gehele onderwijsveld is betrokken bij de samenwerking die door Tib op gang is gekomen en van bedrijven die de regiovisie hebben ondertekend wordt ook daadwerkelijk een actieve bijdrage verwacht. De samenwerking lijkt geborgd en toekomstbestendig: er is geen sprake van afhankelijk van externe financiering en door goede documentatie hangt het vervolg niet aan bevlogen individuen. Andere regio's hebben gaandeweg nadrukkelijk naar de organisatie en structuur van Haaglanden gekeken als sprekend goed praktijkvoorbeeld. Ook bij het uitblijven van een vervolg op Toptechniek In Bedrijf zal de bestuurlijke samenwerking naar verwachting worden gecontinueerd en het Regionaal Topoverleg blijven bestaan.

De samenwerking was in eerste instantie gericht op de vakmanschapsroute maar is gaandeweg – en in het verlengde van de prettige samenwerking en goede resultaten - verbreed naar de technologieroute. Ook buiten de formele structuren om zijn docenten en onderwijsinstellingen met elkaar in contact gekomen over vraagstukken die raken aan toekomstbestendig techniekonderwijs, wat als mooie bijvangst kan worden gezien.

MACRODOELMATIGHEID

Voor de start van Tib werd er op MBO/College niveau afgestemd over macrodoelmatigheid van het technisch aanbod en ook op VMNO niveau werd hier afstemming over gezocht. Het blijkt buitengewoon lastig om afspraken over macrodoelmatigheid (en het uitwisselen van opleidingen) in een breder perspectief te maken. Een eerste poging binnen de regio Haaglanden om hier gezamenlijk stappen in te zetten stuitte op aanzienlijk weerstand van verschillende onderwijspartijen. Gaandeweg lijkt de grond voor een dergelijke exercitie vruchtbaarder te zijn geworden. Er is nu een analyse gemaakt van het regionale technisch opleidingsaanbod op zowel VMBO als MBO niveau. Deze analyse wordt gevisualiseerd en in mei 2015 voorgelegd aan de bestuurders. Dat zou de basis kunnen zijn voor het maken van concrete afspraken over macrodoelmatigheid.

Belangrijk om daarbij te vermelden is dat een van de uitgangspunten voor de discussie de wens is om leerlingen die iets met techniek willen dat ook in hun eigen omgeving aan te kunnen (blijven) bieden en zo de drempel zo laag mogelijk te houden.

VAKMANSCHAPSRROUTE

In de regio Haaglanden is een mooi aanbod van vakmanschapsroutes ontwikkeld met betrokkenheid van verschillende onderwijsinstellingen en verschillende bedrijven.

Na een ontbijtsessie, waarbij de directeuren van de VMBO instellingen aanwezig waren, is samen met de twee ROC's een vijftal werkgroepen aan de slag gegaan met het uitwerken van de doorlopende leerlijn binnen MEI, MEI&ICT, Autotechniek en Mobiliteit, Bouw & Infra en Groen. De werkgroepen bestaan uit docenten van het VMBO en het MBO, die gezamenlijk invulling aan het programma hebben gegeven. In de regio Haaglanden is de 'woensdagmiddag VMBO op het MBO' inmiddels met succes georganiseerd en in september 2014 van start gegaan, waarmee de vakmanschapsroute gestalte heeft gekregen. Hierdoor krijgen VMBO leerlingen de kans om in een MBO omgeving aan de slag te gaan met inspirerende en uitdagende praktijkopdrachten die door bedrijven worden geformuleerd. Leerlingen die deelnemen krijgen hier een cijfer en een certificaat voor (bij de diploma uitreiking wordt hier ook formeel bij stilgestaan om het certificaat van cachet te voorzien).

Mooie bijvangst is dat begeleidende docenten vanuit het VMBO niet alleen de kans hebben gekregen om ervaringen binnen het MBO op te doen, maar ook dat er gaandeweg ruimte is ontstaan om onderling af te stemmen op de woensdagmiddagen.

TECHNOLOGIEROUTE

De Technologieroute bevindt zich in het stadium van ontwikkeling. Oorspronkelijk is in de regio Haaglanden het accent gelegd op de Vakmanschapsroute, maar door de positieve ervaringen die daarmee zijn geboekt is ook de Technologieroute onderdeel gemaakt van de (herziene) aanpak. Voor deze route is gestart met het uitvoeren van inventarisaties en analyses, die aanknopingspunten bieden voor het opzetten en inregelen van technologieroutes, die de komende schooljaren uitgerold gaan worden.

BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN

Het regionale bedrijfsleven is op verschillende niveaus nauw betrokken bij (de activiteiten van) Toptechniek in Bedrijf en stevig verankerd in zowel de structuur als in de operatie. Het bedrijfsleven is mede verantwoordelijk geweest voor het opstellen van de regiovisie en vertegenwoordigd in het Regionaal Topoverleg. Binnen de projectorganisatie zijn er twee actiehouders die nadrukkelijk het bedrijfsleven vertegenwoordigen, kennissessies waarin het bedrijfsleven participeert, de werkgroepen beschikken over klankbordgroepen waarin bedrijven zitting nemen en meedenken over de invulling en inrichting van de Vakmanschapsroute(s). Bij de inventarisaties die zijn uitgevoerd ten behoeve van de Technologieroute (die in voorbereiding is) zijn bedrijven eveneens betrokken door middel van speciaal daartoe belegde bijeenkomsten. Voor de 'woensdagmiddagen' leveren bedrijven concrete praktijkopdrachten aan die uitdagend en stimulerend zijn voor de deelnemende leerlingen.

De betrokkenheid en deelname van het regionale bedrijfsleven kan zonder meer als *good practice* worden beschouwd.

PROFESSIONALISERING DOCENTEN

Op het gebied van professionalisering zijn de eerste voorzichtige stappen gezet. Aanvankelijk was er voor docenten een training 'netwerken met bedrijven' voorzien in het kader van professionalisering, maar daar is van afgestapt om overvragen van docenten te voorkomen. De tijdsinvestering die met de ontwikkeling en uitvoering van de vakmanschapsroute was gemoed was al aanzienlijk. Omdat de gevraagde inzet daar wat minder intensief gaat worden, ontstaat ruimte om die tijd in te vullen met professionaliseringsaanbod. Vanuit de samenwerking bestaat de ambitie om daar nu concrete invulling aan te gaan geven.

GEZAMENLIJKE TECHNIEKPROMOTIE

Gezamenlijke techniekpromotie is een onderwerp dat niet of nauwelijks heeft gespeeld in het samenwerkingsverband. Incidenteel is er het een en ander gedaan, zoals het visualiseren van leerroutes, het laten maken van een promotiefilmpje rondom een project met een *drone* en een driehoekige sjoelbak, door middel van diezelfde *drone*. Ook wordt het uitreiken van certificaten aan deelnemers aan de vakmanschapsroute die hun diploma halen van extra cachet voorzien. Samenwerking op techniekpromotie gebied is een onderwerp dat in de toekomst kan worden opgepakt binnen het Regionaal Topoverleg.

BIJVANGST TOPTECHNIEK IN BEDRIJF IN REGIO HAAGLANDEN

De grootste winst die in de regio Haaglanden is geboekt is dat onderwijspartijen bereid zijn om over hun eigen instellingsgrenzen heen te kijken en tot op zekere hoogte ook over hun eigen schaduw te stappen. Dat geldt niet alleen voor bestuurlijke gremia, maar ook voor vakdocenten zelf. Van nauwelijks onderling contact is er een structuur en cultuur ontstaan van welwillendheid en samenwerking. De relaties met het bedrijfsleven en overheden zijn daarbij uitstekend en zijn stevig verankerd, zonder afhankelijk van derde geldstromen.

TOEKOMSTPERSPECTIEF

De samenwerking in de regio Haaglanden zal worden voortgezet en de daartoe ingerichte bestuurlijke en uitvoerende organen worden naar verwachting gehandhaafd. De tijd is nu rijp om stappen te zetten op het gebied van macrodoelmatigheidsafspraken en docenten professionalisering. Vanuit Haaglanden luidt een nadrukkelijke wens om de verworvenheden en resultaten van de samenwerking die door Tib handen en voeten heeft gekregen in te bedden in het Techniepact. Het zou onverstandig zijn om vanuit de papieren werkelijkheid van het Techniepact te redeneren en de spreekwoordelijke baby met het badwater weg te gooien.

BEST PRACTICES

VERANKERING VAN DE SAMENWERKING

WOENSDAGMIDDAGEN OP HET MBO VOOR VMBO LEERLINGEN TECHNIEK